

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסכם בין לאופר תעופה בע"מ לבין סמייל שירותי תיירות בע"מ

1. פתח דבר

ביום 22 בפברואר 2004 הוגשה בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**"), להארכת תוקפו של הסכם בין לאופר תעופה בע"מ (להלן: "**לאופר**") לבין סמייל שירותי תיירות בע"מ (להלן: "**סמייל**") בדבר שיתוף פעולה במתן שירותי קרקע לנוסעים בנמל התעופה בן גוריון (להלן: "**נתב"ג**"). הסכם זה נדון על ידי הממונה על הגבלים עסקיים (להלן: "**הממונה**") בעבר ונמצא ראוי למתן פטור כאמור. תוקפו של הפטור שניתן עד ליום 1 בינואר 2004. בבקשה נשוא החלטתי זו מתבקשת הארכת תוקפו של הפטור עד ליום 1 בינואר 2005 או עד למועד בו יסגר טרמינל 1 בנתב"ג לטיסות בינלאומיות, לפי המוקדם מביניהם.

לאחר שבחנתי את ההסדר, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות בהסדר אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו מצאתי כי ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסכם והצדדים לו

2.1 הצדדים להסכם

לאופר היא חברה פרטית בבעלות יחידי משפחת לאופר, עגורים אחזקות (1984) בע"מ, מר אביגדור בן-גל והגב' שמחה כהן. עיקר עיסוקה של לאופר בתחום מתן שירותי קרקע (Ground Handling Services) לחברות תעופה, מטוסים, נוסעים וצוות, בהתאם להסכם הרשאה מרשות שדות התעופה. כמו כן, עוסקת לאופר במתן שירותי ליווי נוסעים בנמל התעופה בן גוריון (VIP) ובייצוג מסחרי של חברות תעופה זרות בישראל (GSA). לאופר שותפה בקבוצה המנהלת בימים אלו משא ומתן עם רשות שדות התעופה על מנת לקבל זיכיון לתכנון, למימון, להקמה, לתפעול ולנהול מסוף המטענים הכללי השני בנמל התעופה בן גוריון.

סמייל היא חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות בנאמנות על ידי עו"ד אלמוגית אביטל ועל ידי סומך חייקין חברה לנאמנויות (1993) בע"מ בעבור לשכת מארגני תיירות נכנסת לישראל בהתאחדות סוכני נסיעות ותיירות בישראל. עיקר עיסוקה של סמייל בפעולות מסחריות הנוגעות לתיירות נכנסת, ייצוג סוכני נסיעות וקבלת קבוצות בנמל התעופה בן גוריון ומכירת מוצרים לתיירים באמצעות סוכני התיירות הנכנסת לישראל (למשל, מכירת כרטיסי כניסה לאתרים בישראל), וכו'.

2.2. ההסכם

ביום 11 באוגוסט 1999 העניק הממונה על הגבלים עסקיים פטור להסכם בין לאופר לסמייל, ותוקפו עד יום 1 בינואר 2004. בהסכם זה ביקשה לאופר להסתייע בסמייל, בניסיונה ובהיכרותה עם לקוחות במתן שירותי ליווי לנוסעים יוצאים ונכנסים בנמל"ת.

לאופר זכתה במכרז של רשות שדות התעופה בו ניתן לה זיכיון החל מינואר 1999 ליתן שירותים אלה בשטח נמל"ת לתקופה של 5 שנים¹. בזכייתה זו החליפה לאופר את סמייל, שזכתה במכרז הקודם שפורסם בשנת 1993. זיכיונה של לאופר, כמו גם זכיונה של סמייל לפנייה, ניתן במקביל לזיכיון זהה שניתן בידי ממך – מסופי מטען וניטול בע"מ.

לאופר, שביקשה להסתייע בידע שנצבר אצל סמייל במתן שירותים אלו, חתמה עמה ביום 3 בינואר 1999 על הסכם לפיו רכשה לאופר, לתקופת ההסכם - עד יום 1 בינואר 2004 או עד לתום תקופת הזכיון, לפי המוקדם - את זכות השימוש בשמה של סמייל, וזכויות השימוש הבלעדי בתוכנה שפותחה על ידי סמייל לצורך ניהול ותפעול השירותים. התמורה שמעבירה לאופר לסמייל בגין ההסכם זה כוללת גם אחוזים מרווחיה.

סמייל לא נדרשה בהסכם זה להפסיק את יתר פעילותה, לרבות ייצוג סוכני נסיעות בנתב"ג במסגרת הרשאה מרשות שדות התעופה, ומכירת מוצרים לתיירים באמצעות סוכני התיירות הנכנסת לישראל.

עם זאת, סמייל התחייבה שלא לעשות שימוש בכל שהעבירה לידי לאופר לתקופת ההסכם, ושלא לגשת למכרז הבא (ורק אליו) למתן שירותי ליווי לנוסעים כאמור שעתידיה לפרסם רשות שדות התעופה. התחייבותה זו של סמייל מהווה הסדר כובל בהתאם לסעיפים 2(א) ו-2(ב)(3) לחוק ההגבלים העסקיים.

בנוסף, במסגרת ההסכם התחייב מנכ"ל סמייל כי לא יספק את השירותים נשוא ההסכם, כל עוד ההסכם בתוקף. ההסדר כלל גם התחייבותו של יועץ שיווק שהועסק אצל סמייל, כי לא יתחרה בלאופר עד המוקדם מבין השניים: מועד סיום זכיונה של לאופר או מועד חלוף 5 שנים מתום העסקתו על ידי סמייל.

הממונה התנה את מתן הפטור בהעמדת תקופת אי התחרות האמורה בה התחייב יועץ השיווק, על שנתיים ימים בלבד.

¹ תקופת הזיכיון עמדה על 3 שנים בתוספת אופציית הארכה לשתי תקופות בנות שנה כל אחת אשר נוצלה עד תום.

לאחרונה אישרה רשות שדות התעופה את הארכת תוקפו של הזיכיון בו זכו הצדדים עד למועד 1 בינואר 2005 או עד לסגירת טרמינל 1 לטיסות בינלאומיות, לפי המוקדם. בגין הארכה זו התבקשתי להאריך, לתקופה זוהה, את הפטור שניתן להסכם.

3. השפעת ההסכם על התחרות

הארכת הזיכיון שניתן ללאופר להפעלת שירותי ליווי לנוסעים יוצאים ונכנסים בנמל"ת אינה כרוכה בעריכת מכרז חדש על ידי רשות שדות התעופה. משמעות הדבר כי התחייבות סמייל שלא לגשת למכרז הקרוב למתן שירותים אלו לכשיתפרסם, אשר זכתה לפטור מאת הממונה, בעינה עומדת. לפיכך, אינני נדרש לבחינת השאלה מהי השפעת הפעילות המשותפת של הצדדים על התחרות בין מציעים שונים במכרז הקרוב.

מעבר להשקה הקיימת בין לאופר וסמייל בתחום ליווי לנוסעים יוצאים ונכנסים בנמל"ת, אין כל השקה בין תחומי הפעילות של החברות. לכן, אין בהמשך שיתוף הפעולה ביניהן להשפיע על התחרות.

אשר להתחייבותו של יועץ השיווק – יועץ זה סיים עבודתו בסמייל ביום 10 במרץ 2001 וממילא אינו מחויב כלפיה בכל תניית אי תחרות.

לבסוף, מצאתי לנכון להאריך את תוקפו של הפטור שניתן על ידי בעבר להסכם הנדון, גם מן הטעם שהזיכיון של החברות להפעלה המשותפת הוארך על ידי רשות שדות התעופה עד תום שנת 2004 או עד סגירתו של טרמינל 1 לטיסות בינלאומיות ופתיחתו של טרמינל 3, לפי המוקדם. במועד פתיחתו של טרמינל 3, ככל שיבקשו הצדדים לקיים פעילות משותפת בתחום ממילא ידרוש שיתוף הפעולה בחינה מחודשת. לפיכך, ובשים לב לכך שהצדדים תכננו את פעולתם לאור הארכת תוקפו של הזיכיון, באתי למסקנה כי אין למנוע מהצדדים להאריך את תוקפו של הזיכיון שניתן להם מאת רשות שדות התעופה.

4. סוף דבר

בנסיבות המתוארות לעיל ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה עד יום 31.12.2004 או עד לסגירת טרמינל 1 בנתב"ג לטיסות בינלאומיות – לפי המוקדם מביניהם.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרום

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ב ניסן תשס"ד

13 אפריל, 2004